

ዕርቂ ሓደ ካብ ክብርታት ኤርትራዊያን

ወዲ ሰብ ፍጥር ክብል ከሎ ቂምን ቅርሕንትን ሒዘዎን ኢዩ ተበጊሱ። ነዚ ብዙሕ ምርምርን ሓተታን ዘድልዮ ጉዳይ ኣይኮነን። ታሪኽ ክልተ ኣሕዋት ቃኤልን ኣቤልን ምዝካር ጥራሕ ይኣክል። ቂምን ቅርሕንትን ግን መበገሲኡ እንታይ ኢዩ? ካብ ብዙሕ ምክንያታት፣ ከም በደል እቲ ሓደ ኣብ ልዕሊ እቲ ሓደ ምፍጻም ከም ኣብነት ክጥቀስ ይክኣል። ቅንኢ ዝመበገሲኡ ቅርሕንቲ ግን እቲ ዝኸፍኤ ኢዩ።

ወዲ ሰብ ግን ንምንታይ እቲ ሓደ ኣብ ልዕሊ እቲ ሓደ በደል ዝፍጽም? ነዚ ባህርያዊ ኢዩ እልካ ኸትምልሶ ኢዩ እቲ ዝቐለለ። ምክንያቱ ስነፍልጠታዊ ሓበሬታ ከምዘረዳና ደቂ ሰባት ኣብዚኣ ዓለም ከንብሮም ዝኸለል ተፈጥራዊ ሕጊ ሓደ እቲ ዕዉት ይነብር ኢዩ ዝብል (The fittest survives)። ተፈጥራዊ ሕጊ ከምዚ ካብ ኮነ፣ ዕዉት ንምኻን ኣቢሉም ንምንባር፣ ኣብ መንጎ ፉጡራት ቃልሲ ንምንባር ክህሉ ግድን ኢዩ። ደቂ ሰባት ካብ እንስሳታት ዝፈልዮም ነገር እንተሎ ነዚ ተፈጥራዊ ኩነታት ኣብ ኣሉታዊ ሳዕቤን ከዮምርሕ ብማለት ወዲ ሰብ ዝፈጠሮ ሕግታት ብምምዕባል ናብ ረብሓ ደቂ ሰባት ዝቐነዔ ኣወንታዊ ሳዕቤናት ምቕላሶም ኢዩ። ደቂ ሰባት ዘማዕበልዎ ሕጊ እንተዘይህሉ ኔሩ ናብራ ደቂ ሰባት ካብ ናብራ እንስሳታት ኣይምተፈልዩን።

እቲኤን ናይ መጀመርያ ሕጊ ብደቂ ሰባት ዝወጸ ከም ትእዛዝ ዝፍለግ እቲኤን ዓሰርተ ትእዛዛት ዝብሃላ እዩን። ቅዲም እዝኤን ዓሰርተ ትእዛዛት ዝነበረ ናይ ደቂ ሰባት ሕጊ ኣሎ ዝብል ዘሎ ኣይመስለንን እንትርፎ እቲኣ ክፋእን ጽቡቕን እተፍልጥ ትእዛዛዶ ኸንብላ ወይስ ምዕዶ። እሰንውን እንተኸና ካብ ሰማያት ዝተለገሳ ምኻንን ኢዩ ዝንገረለን። እቲ ናይ ደቂ ሰባት ንምንባር ዝግበር ጎነጻት ምስ ግዜ እንዳሓዩለን እንዳተራቐቐን ከይዱ እምበር እዝኤን ዝተጠቐሳ ዓሰርተ ትእዛዛት ኡኮ ምኣኸላ ኔረን። ግን ኣይተኸለለን። ስለዚ ምስ ምዕበል ደቂ ሰባት ሓቢሩ ዝኸይድ ኩሉ ሳዕ ሕግታት ክምዕብሉ ግድን ኢዩ። እምብኣር ኣብዚ ጉዳይ'ዚ እዚ ኢዩ ኣቃልቦና ብሃዕቢ ዕርቂ ከዘዘው ዘለዎ። ከመይሲ እቲ ንምልዮናት ዘሳቑን፣ ሕንፍሽፍሽን፣ ምጉሰጃልን ዘስዕብ ጠንቂ ዘይምርድዳእ ስለዝኸነ።

ሕጊ ንደቂ ሰባት ብደቂ ሰባት ዝወጽእ ስርዓተ ኣልቦነት ንምውግድ ተባሂሉ ኢዩ። ባእሲ ዝፈጥሮ ቅርሕንቲ ብውልቀ ሰባት ደረጃ ክኸውን ይኸእል። ብቤተሰብ ደረጃውን ክኸውን ይኸእል። ብኣሕዛብ ደረጃውን ክኸውን ይኸእል። ነዚ ኹሉ ቂምን ቅርሕንታትን ብሕጊ ጥራሕ ክትምእዝዎ ዝክኣል ኣይኮነን። ብተወሳኺ ዕርቂ ክውሰኽ ኣለዎ። እንተድኣ እቲ ዕዉት ኢዩ ንምንባር ዝቐጽል ኢልና ኣብ ዓወት ንምብጻሕ ኣብ ቅዲሜኻ ዝጸንሖ ምእላይ ባህርያዊ ኢዩ። ነቲ ኣብ ቅድሜኻ ዘሎ ጸገም ንምእላይ ብልሓት ድዩ ጉልበት ኮታስ ኣሎ ዝብሃል መእለይ ክትጥቀም ግድን ይኸውን። ኣብዚ ከኣ ኢዩ ኣቲ ጎነጽ ዝብገስ። እቲ ጎነጽ ኡኮ ባህርያዊ ኢዩ። ከመይሲ እቲ ናይ ተፈጥሮ ሕጊ ኣብ ዝኸነ ግዜ ልዕሊ እቲ ድልዮት ደቂ ሰባት ስለዝኸነ። ነቲ ኣብ መንጎ ተፈጥራዊን ደቂ ሰባት ዝፈጥርዎን ሕግታት ዘሎ ሃንፍ ዝመልእ ዕርቂ ኢዩ። ከመይሲ ተፈጥራዊ ሕጊ፣ ጎነጽ ደቂሰባት ንምውጋድ ኣይተፈጥረን። ከምኡውን ደቂ ሰባት ዝፈጥርዎ ሕግታት ንተፈጥሮ ኸቆጻጸር ስለዘይክእል ኢዩ። ኣብ ሐደ ግዜ ከም እኒ መንግስቲ ሃይለማርያም ዘኣመሰሉ፣ መራሒ ደርጊ ኣብ ኢትዮጵያ ዝነበረ፣ ካብዚ ከምዘምጽኦ ዘይፍለጥ ፍልስፍና ንተፈጥሮ ኸንቆጻጸር ንኸእል ኢና ኢሉ ኣብ ኣደባባይ ዝተዛረበ እንትርፎ ዓጀውጀው ካልእ ክኸውን ስለዘይክእል ግምት ከይሃብካ ተሓልፎ ጉዳይ ምኻኑ ጥራሕ ኢዩ እቲ ዘጸናንዓካ። ነዘን ከምዘን ዝኣመሰሉ ኣብ ግምት የእትኻ ግን ዕርቂ እቲ ግቡእ ቦታኡ ክሕዝ ከምዘለዎ ትዕዘብ። ኣብቲ ዓባይቲ ኣብነታት ጥራሕ ከይተወከሳካ ብንኣሽቱን ደቀቕትን ነገራት ኡካ ብዛዕባ ኣገዳስነት ዕርቂ ምዝታይ ይክኣል ኢዩ። ከም ኣብነት ኣብዚ ቕንያት'ዚ ነዚ ጽሑፍ'ዚ እንዳኣደለኹ ከለኹ ዝገጠመኒ ነገር ከዕልለኩም።

ዕለቱ 12.09.09 ኢዩ። ኣነን ብዓልቲ ቤተይን ንእሽቶ ወደይን መርዓ ተዓድሚና ንኸደልኩም። እቲ ዕድመ ሰዓት ኣርባዕተ ድሕሪ ቐትሪ ኸትረከቡልና ብኸብረት ንዕድመኩም ኢዩ ዝብል። ንሕና ከኣ ከምቲ ብኸብረት ዝዓደመና ንኸብረቶም ክንብል ኣብ ሰዓትና መጻእና። ምቕእቲ ኢያ እልና

ዝመረጽና ደብታ ሓደ ኣሳሳዪ ኣይፋልኩምን እዚ ንቤተሰብ ዝተሓዘኤ ቦታ ኢዩ ኢሉ ስለዘተንበሃልና ካልእ ቦታ ሒዝና ተቐመጥና። ኣጋጣሚ ኮይኑ ዝፈልጡና ሰባት መጽዋዎ ኣብዚኣ ክቢ ጠሬጃዛ ሓብርናዶ ኸንኸውን ብሉናዎ ሓንጎፋይ እልና ብሩህ ገጽ ኣርኣናዮም። ከም ፍሉጥ ንጸልኦም ሰባት ነይሮም እንተዘኸኹ ገጽና ጽውግውግ መበልናዮ። ምስእዝኣም ፈተውትና፣ ኣብ ሓንቲ ክቢ ጠሬጃዛ ኮፍ እልና፣ ዝቐረበ ሸሻይ ተቐድስና፣ መርዓውን መርዓትን ዝግብኦም ክብሪ ሂብና፣ ሰናይ ግዜ እንዳሕለፍና ግዜ ድሮ ሰዓት ሸውዓተ ናይ ምሸት ኮይኑ። ማለት እቲ ውራይ ተጀሚሩ ኣሰታት ሰለሰተ ሰዓት ሓልፉ ኣሎ። ድንገት ሓደ ኣሳሳይ ነዚ ወድኻ ኣልዕሎ ነዚኣ ወንበር ደልየዮ ኣሎኹ ኢሉኒ። ኣነ ኸኣ ወደይ ኣበይ ኮፍ ክብል ኢሊ ተወክሰዮ። እሱ ከኣ ሕጂ ኣጋይሽ ስለዝመጹ ንሰኻ ዋላ ሕቕፎ ኢሉኒ። ወደይ ወዲ ሸውዓተ ዓመት ኢዩ። ወደይ ግዚኡ ኣኸብሩ ዝመጸ ዕዳም ክነሱ ምእንቲ መጎነ ትሕለፍ ኣንጭዋ ኢሊ ንወደይ ተስእ ክብሎ ከለኹ ሓደ ካብቲኦም ምሳና ኮፍ ኢሉ ዝነበረ ነቲ ኣሳሳይ ኣብቲ ባዶ ወንበር ኣሎካ እልዎ። እቲ ኣሳሳዪ ግልብጥ ኢሉ ነቲኣ በዶ ወንበር ወሰዱዎ። እቲ ኣሳሳዪ ብእዋኑ መጸኢ ግን ይቐረታ ሓቲቲ። ኣነውን ከምዘይተቐየምክዎ ገለጸሉ። ሓቂ ዘረባ ይሓይሽ እቲኣ መጸኢ ይቐረታ ዝሓተተኒ ኢያ ከምዝምብርከኹ ዝገበረትኒ። ልክዕ ኢዩ ምስዚ ኣሳሳዪ ናይ ነዊሕ ዓመታት ጽቡቕ ፍልጥ ኣሎና። ብሓንቲ ንእሽቶ፣ ግን ኣዚያ ተነቃፍት ዝኾነት ኣጋጣሚ ምሕዝነትና ኸጽዮቕ ኣይመምሓረን። ኮይኑ ግን እቲኣ ይቐረታ ትብል ቃል፣ ኣርባዕተ ፊደላት ክነሳ፣ ልዕሊ ኹሉ ቃላታት ኮይና ጉዕዞ ምሕዝነትና ከምዝቐጽል ጌራቶ። መዓስ እዚ ጥራሕ !!! ነመጸኢውን ካብቲ ዝነበረና ኣፍልጠ ብሕጂ ከኣ ኣኸብሮትውን ክሕውሰሉ ኢዩ። ካብዚ ቀጸለ ምስ እዚኣ ልዕል ኢሊ ዘዘንተኹልኩም ዛንታ ብኣንጸራ መታን መምኹም ክትፈርዱ ቅድሚ 18 ዓመት ዘጋጠመኒ ኸዘንተወልኩም።

ኣብ ሓደ ኣከባቢ እዋ ኸኣ ኣብ ሓደ ብሎክ ከም ሓደሽቲ ስደተኛታት መጠን ብሓደ ንዘውርን ነዕልልን ዝነበርና ብጸየይ ሕማቕ ኣጋጣሚ ኮይኑ በዲሉኒ። እቲ ዝፈጸም በደል ተሰዊሩ ዝተርፍ ኢዩ መስልዎ ኔሩ። ኮይኑ ግን መዓልቱ ሓልዩ እቲ በደል ተሸሽሑዎ ብሕብሕብእ ዘይኮነሰ ብግልጺ ክልተ የዕንቱ እንዳረኣኹ ስለምንታይ ከምኡ ከምዝገበረ ሓትተዮ። እቲ ዘገርም ነቲ በደል ከምዘወዓሎ እንዳፈለጠ ኣነ ዝይኮንኩ ሸይጣን ኢዩ ውዕልዎ ኢሉ ኣብ ፍልስፍናን ነዊሕ ሓተታን ኣትዩ ኣሰልክዩኒ። ኣብ መንጎና ዝነበረ ፍልልይ ኣነ እቲ በደል ባዕሉ ስለዝፈጸም ባዕሉ ይቐረታ ክሓትት ከምዝለዎ ክሓቶ ከለኹ እሱ ብግልባጡ እዚ ስራሕ ሸይጣን ስለዝኾነ ይቐረታ ዝሓተሉ ምኽንያት ከምዘየለ ኢዩ ዝከራኸረኒ ኔሩ። ኣነ ብወገይ ክብደት ናይቲ በደል ኣብ ግምት ከየእተኹ ሓቂ ብሓቂ ኢዩ ዝብልኩም ይቐረታ እንተዝሓተኒ ርክብናን ዕርክነትናን ከም ቀደሙ ምቐጸል። እቲ ዘገርም ግን ቁልቁል ዝኣፋ ተረካብ ይዓድዮ ከምዚ ብሃል ጉዳይካ ምስ ሸይጣን ኢዩ ዘሎ ዝዓይነቱ ዘረባ ከስመዓኒ ጀምሩ። ተውሳኹ ሸይጣን ዕድሉ ምሩር ኮይኑ እምበር እቲ ጉዳይስ ባዕሉ እዚ ውልቀሰብ ዝወዓሎ ኢዩ ኔሩ። ኮይኑ ግን ኣብቲኣ እምነቱ ስለዝጸንዔ መንገድኻ ጨርቂ ይግበረልካ እለዮ ሓዲገዮ ተመርቅፈ። ድሕሪ ነዊሕ እዋን ኣብዚ ኣስሎ ርእየዮ። ሓደ ሓደ ግዜውን ሳሕቲ የጋጥመኒ ኢዩ እንተኾና ተረጋግጽና እምበር እቲ ናይ እግዚኣብሄር ሰላምታውን የብልናን። ኣነ ብወገይ ይሓዝን ናቱ ግን ባዕሉ ኢዩ ዝፈልጠ። ጽቡቕ ኣይረኸበን ሕማቕ ኢዩ ዘሎ። ማለት ሓተታ ከየብዛሕክልኩም ንኸትርእዩ ስለዘሕዝን። ኣብዚ ግን ነዚ ጽሑፍ ኣንባባይ ክሓቶ ዝደሊ ይቐረታ እልካ ምሕታት ነዊሪ ድዩ? ንባዕሉ ንሰብ ሰላም ክብሎ ይኸብደኒ። እንተ ይቐረታ ምሕታት ግን መጽረይ ኣፈይ ኢዩ እንተበልኩ የጋንን የለኹን። ብፍላይ እቲኣ ብእንግሊዝኛ ሶርይ (sorry) ትብል ኢያ ትፍተወኒ። ማለት እቲኣ ይቐረታ ብትግርኛ ከምዚ ዕጽቕ ዝበለት ስጋ ኮይና ስለትስምዓኒ።

ማሕረስስ ጌርካ ግን እንታይ ኣፍርኻ እንዲዩ እቲ ሕቶ ሕጂ ኣብቲ ቐንዲ ዛዕባ ንመለስ። ኤርትራዊያን ሓደ ካብቲ ብሉጽ ክብርታትና ይቐረ ይቐረ እልካ ነገር ገድፍካ ኣብ ሕውነትን ስኒትን ዝመርሕ ጉዕዞ ኢና ንመርጽ። እዚ ካብ ኣሰታትና ካብ ኣሰሓጎታትና ዝወርስናዮ ክብርታት ኢዩ። ንሳቶም ከምቲ ዓቅቦም ንዓና ዘሰጋገሩልና ንሕና ከኣ ሕጂ ኣብ ተግባር ኣዊዕልና ንመጸኢ ወለዶ ክነመሓላልፍ ሓላፍነት ኣሎና። መጸኢ ወለዶ ይኹን ንሕና ስኣን ይቐረ ይቐረ እልካ ዝሰወር ህውከት ይኹን ዝንተት ሕስም ናብራ ቅድም ዝኣገረ ተሓታቲ ናትና ወለዶ ኢዩ ክኸውን። ነዚ ብሉጽ ክብሪ ኤርትራዊያን ንምዕቃብ መንግስቲ ኤርትራ ኮማዊ ፍርድ ቤታትን ሸማግላ ዓድታት ብምምስራት ጽቡቕ ኣንፈት ኣቲሕዝዎ

አሎ። ብዓል አቦይ ወልድአብ ወልደማርያምን አቦይ ሸኽ ኢብራሂም ሱልጣን ዝገደፉልና ህያው አብነት'ውን ስለዘሎ ንዑዑ ብምክታል አብ ዕርቂ ክነዘው ይግባእ። ብፍላይ ከኣ ቤተ ክርስቲያናት ይኹና መስጊዳት አብነታት ናይ ዕርቂ ክኾና ዓለማዊ ጥራሕ ዘይኮነ ሰማያዊ ሓላፍነት'ውን ኣለወን።

እንተድኣ ዕርቂ ሓደ ካብ ክብርታት ኤርትራዊያን ኢዩ እልና ንሰማማዕ ኮይና አብ ዕርቂ ዘይምዝንባል ከም ምርኻስ ክብርታት ኤርትራዊያን ክንወስዶ ይግባእ። ክብርታት ኤርትራዊያን ኣራኽሰካኽ ካብ ህዝቢ ኤርትራ ክርከብ ዝኽእል ክብሪ ክህሉ ድዩ?

እምብኣር ክብረት ክትረክብ ብመጀመርያ ክብርታት ሕዝቢ ኤርትራ ምክባር። ዕርቂ ከኣ ሓደ ካብ ክብርታት ኤርትራ ስለዝኾነ ክክበር ኣለዎ።

ጽቡቕ ቀውዒ ንኤርትራ እምነ።

ተጻሕፊ

ብተስፋሚካኤል ዮሃንስ

አሰሎ ኖርወይ።